

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 07.06.2000
KOM(2000) 343 endelig

**FEMTE ÅRSBERETNING FRA KOMMISSIONEN
TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG
OG REGIONSUDVALGET**

**DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE SAMARBEJDSOMRÅDES
FINANSIERINGSMEKANISME**

1. FINANSIERINGSMEKANISMEN

Med henblik på at fremme økonomisk samhørighed og udvikling mellem regionerne i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) blev der den 1. januar 1994 oprettet en finansieringsmekanisme, der skal støtte udviklingsprojekter i Grækenland, Irland, Nordirland, Portugal og dele af Spanien (mål 1-områderne som fastlagt i 1988), jf. artikel 115 og 116 i EØS-aftalen og protokol 38.

I den femårige periode, der udløb den 31. december 1998, blev der via finansieringsmekanismen tildelt midler til modtagerregionerne på 492,8 mio. ECU i form af direkte støtte og rentegodtgørelser på 2 procentpoint om året for lån på 1,5 mia. ECU fra Den Europæiske Investeringsbank (EIB).

Støtten skulle fortrinsvis gives til projekter, der lagde særlig vægt på miljø (herunder byudvikling), transport (herunder transportinfrastruktur) samt uddannelse. Blandt de projekter, der blev indsendt af private virksomheder, blev der taget særligt hensyn til små og mellemstore virksomheder.

Mekanismen **forvaltes af EIB**. Banken har vurderet hvert enkelt projekt ud fra finansielle, økonomiske og tekniske kriterier og dets forenelighed med EU's mål, sektorpolitikker og miljøbestemmelser og -normer. Derefter har EIB forelagt forslagene for udvalget for finansieringsmekanismen, der er nedsat af EFTA-staterne og Kommissionen, og dette har truffet beslutning om tildeling af de finansielle midler, der var til rådighed under mekanismen. Selv om tildelingen af finansielle midler er ophørt med udgangen af december 1998, forvalter EIB stadig projektporteføljen, indtil projekterne er afsluttet.

Mekanismen blev **oprindelig finansieret** af EFTA-staterne. Kommissionens opgave var at afgive udtalelse om forslagene, inden de blev godkendt af udvalget for EFTA-finansieringsmekanismen.

Siden den 1. januar 1995 har følgende været gældende: I artikel 83, 111 og 136 i akten vedrørende vilkårene for Republikken Østrig, Republikken Finland og Kongeriget Sveriges tiltrædelse og tilpasningerne af de traktater, der danner grundlag for Den Europæiske Union, er det fastsat, at de tre tiltrædende landes andel i den finansieringsmekanisme, der er nævnt i artikel 116 i EØS-aftalen, afholdes over De Europæiske Fællesskabers almindelige budget. Kommissionen er dermed blevet medansvarlig for mekanismen efter traktatens artikel 274 (tidligere artikel 205), ifølge hvilken Kommissionen skal gennemføre budgettet. Kommissionens meddelelse af 30. marts 1995 (C(95) 753) fastsætter de administrative aspekter af finansieringsmekanismens forvaltning i Kommissionen.

Efter at EØS-aftalen trådte i kraft for Fyrstendømmet Liechtenstein den 1. maj 1995, deltager dette land nu fuldt ud i mekanismen.

2. FEMTE ÅRSBERETNING

Kommissionen forelagde den første årsberetning for Rådet i juni 1995; den gjaldt mekanismens virksomhed i perioden 1. januar 1994 - 31. maj 1995.

Den anden årsberetning omhandlede mekanismens virksomhed i perioden 1. januar 1995 - 30. juni 1996, den tredje årsberetning perioden 1. juli 1996 - 30. juni 1997 og den fjerde årsberetning perioden den 1. juli 1997 - 30. juni 1998.

Den her foreliggende femte årsberetning drejer sig om virksomheden i perioden den 1. juli 1998 - 31. december 1999.

2.1. Mekanismens virksomhed indtil 31.12.99

Projektets godkendelsesprocedure er ophørt pr. 31.12.98. Pr. den dato havde udvalget for finansieringsmekanismen godkendt:

- ansøgninger om tilskud på i alt 492,8 mio. ECU svarende til 98,6% af den samlede tilskudsfacilitet
- rentegodtgørelser for en låneportefølje på i alt 1500 mio. ECU svarende til 100% af den samlede EIB-låneportefølje, for hvilken rentegodtgørelsesfaciliteten stilles til rådighed.

Tilskud

Fordelingen pr. land af de tilskud, udvalget for mekanismen godkendte i hele perioden 1994-1998, og fordelingen på sektorer er vist nedenfor:

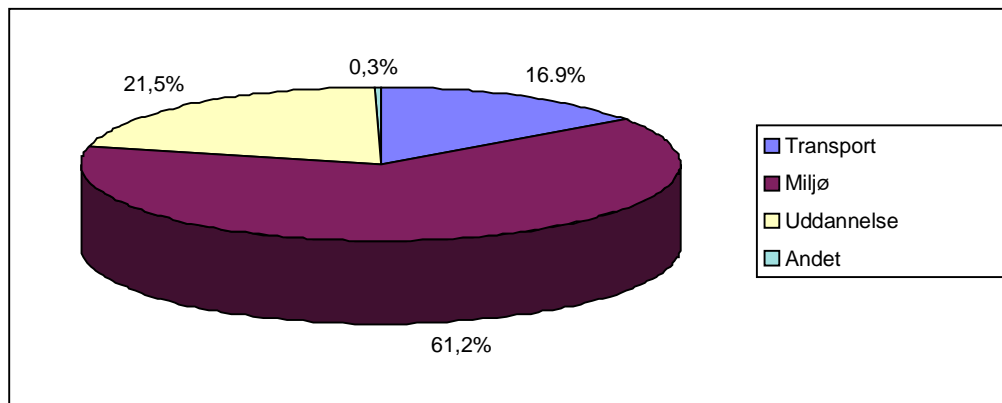
Tilskuddenes fordeling efter land

Mio. ECU

	GODKENDTE TILSKUD
Grækenland	114,3
Irland	35,5
Nordirland	11,0
Portugal	105,0
Spanien	227,0
I ALT	492,8

Sektorfordeling

	Mio. ECU	I alt
Transport	83,5	16,9%
Miljø	301,9	61,2%
Uddannelse	105,9	21,5%
Andet :	1,5	0,3%

Der er indgået forpligtelser for alle tilskudsmidler, der er tildelt Irland, Nordirland og Spanien. Hvad Grækenland angår nåede de endeligt godkendte bevillinger op på 94% af det rådige beløb på 121,5 mio. ECU trods kontakter med det græske økonomiministerium for at få behandlet et tilstrækkeligt antal acceptable forslag.

Pr. 31. december 1999 var der udbetalt tilskud for 232,019 mio. EUR (eksklusive EIB's honorar på 0,5%), svarende til 46% af den samlede facilitet.

Rentegodtgørelser

Fordelingen efter modtagerland af EIB-lån med rentegodtgørelse, som udvalget godkendte for hele perioden 1994-1998, og fordelingen på sektorer er vist nedenfor:

Lånenes fordeling efter land

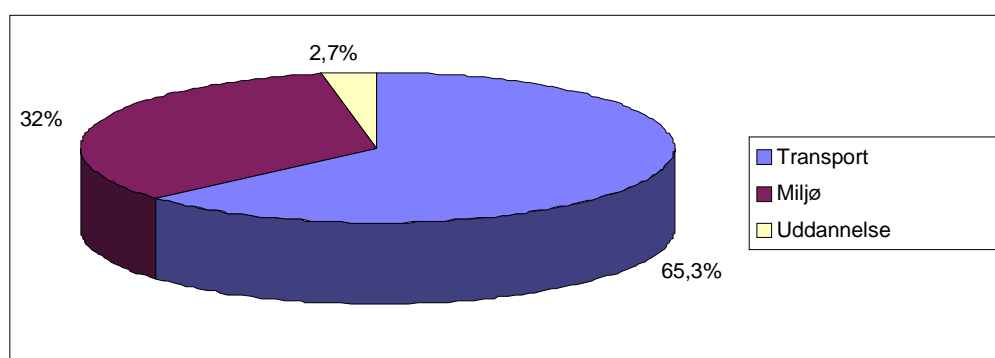
Mio. ECU

	GODKENDTE LÅN
Grækenland:	364,5
Irland	106,5
Nordirland	33,0
Portugal	315,0
Spanien	681,0
I ALT	1500,0

Sektorfordeling

	Mio, ECU	I alt
Transport	958,5	65,3%
Miljø	469,5	32,0%
Uddannelse	39,0	2,7%

*(Heri ikke medregnet et globallån til Nordirland, da globallånet dækker alle prioriterede sektorer)

Udvalget for finansieringsmekanismen har godkendt ansøgninger om rentegodtgørelser på grundlag af en EIB-låneportefølje på i alt 1.500 mio. ECU svarende til 100% af den samlede EIB-låneportefølje, for hvilken rentegodtgørelsesfaciliteten er blevet stillet til rådighed.

Pr. 31 december 1999 var der udbetalt EIB-lån med rentegodtgørelser for 1270,196 mio. EUR, svarende til 85% af den samlede facilitet.

2.2. Godkendte tilskud og rentegodtgørelser fra 1.7.98 til 31.12.98

Der blev godkendt følgende **ansøgninger om tilskud** svarende til et samlet beløb på 118,752 mio. ECU:

Grækenland:

Græske klostre: Renovering B

5,86 mio. ECU til renovering, genopbygning, bevarelse og restaurering af klostrene i Dochiariou (1,77 mio. ECU), Pantokratoros (0,63 mio. ECU), Vatopediou (2,46 mio. ECU) og i Skete of St. Andreas (1,00 mio. ECU).

Græske klostre: Renovering C

7,39 mio. ECU til renovering, genopbygning, bevarelse og restaurering af klostrene i Dochiariou (1,26 mio. ECU), Osiou Grigoriou (0,81 mio. ECU), Simonos Petra (2,19 mio. ECU) og Timiou Prodromou (3,13 mio. ECU).

Meghistis Lavras-klostret - Energiprojekt

2,5 mio. ECU til yderligere elforsyning til klimaanlæg i klostret med henblik på bevarelse af dets værdifulde bibliotek og skatkamre, hvorved man kan forlænge levetiden for uerstattelige samlinger af manuskripter, bøger og kunstgenstande. Denne fase omfatter også foranstaltninger til at beskytte klostret mod tyveri og ildebrand og tillige supplerende arbejder, såsom vedligeholdelse af bestående bygningsinstallationer.

Gazi kloaksystem

2,29 mio. ECU til en primær kloak og forbindelse af denne til kloaksystemet i Herakleion.

Thalassocosmos – Cretaquarium-projekt

5,63 mio. ECU til opførelse og drift af et havvandsakvarium til forskning, uddannelses- og turistmæssige formål; akvariet vil komme til at ligge i nærheden af Herakleion, Kreta.

Thessaloniki Videnskabscenter

13,78 mio. ECU til udvidelse og flytning af det eksisterende teknologimuseum i Thessaloniki til et nyt teknologimuseum og videnskabscenter baseret på det nye koncept, der går ud på at skabe videnskabs-/teknologiceentre, der kombinerer uddannelsesmæssige og underholdningsmæssige funktioner med udbredelse af viden.

Makedoniens Museum for Moderne Kunst

2,37 mio. ECU til udvidelse af det eksisterende museum og delvis restaurering af den bestående bygning, herunder installering af klimaanlæg samt brand- og tyverialarmer.

Udvikling af regionalparken i Ano Liossia

12,4 mio. ECU til indretning af en regional forlystelsespark på 31 ha i det oversvømmelsestruede område Ano Liossia nordvest for Athen, som er en af de mindre udviklede og fattigste områder i Attica-regionen. Som sådan omfatter projektet også visse miljøbeskyttelsesforanstaltninger (forebyggelse af oversvømmelser, genskabelse af grønne områder).

Kulturcenter i Ierissos

1,04 mio. ECU til opførelse af et kulturcenter i Ierissos (lille by i Halkidiki i det nordlige Grækenland) til afholdelse af udstillinger o.lign. og til at give oplysninger om byzantinsk og moderne kunst og musik med relation til Ierissos og Ahtos-bjerget.

Portugal

Byrenovering i Alte

4,9 mio. ECU til vejarbejder, renovering af typiske landsbyhuse, en ny lokal erhvervsfaglig skole og et kulturcenter. Der er tale om en integreret renovering af landsbyen Alto.

Byrenovering i Porto

42,2 mio. ECU til 6 underprojekter koncentreret om Portos historiske centrum. Projektarbejderne omfatter vejforbedringer for at fremme udviklingen af den indre by og finde en løsning på trafikproblemerne. Desuden er målet at forbedre livskvaliteten og skabe et mere attraktivt bymiljø for både de fastboende og turister, hvilket gøres ved at renovere historiske bygninger og skabe nye turistattraktioner. Alle underprojekterne er et led i Portos perspektivplan og Campanhã-strategiplanen.

Anlæg til behandling af spildevand i Almada

7 821 280 ECU til et tertiært anlæg til behandling af spildevand baseret på aktivslambehandling. Projektet er komponent i den kommunale perspektivplan for Almada.

Spanien

Byrenovering i La Carolina

2,5 mio. ECU til renovering af hovedgaden, opsætning af trafiklys, forbedring af belysningen i det offentlige gadenet, nyasfaltering og tilhørende arbejder samt forbedring af fortove.

Sevilla Medio Ambiente

8 065 778 ECU til delvis finansiering af et investeringsprojekt til forbedring af bymiljøet for at gøre Sevilla mere attraktiv. Underprojekterne, som finansieres af finansieringsmekanismen, omfatter bl.a. indhegning og reovering af haver, plantning af træer langs en ringvej, oprensning og plantning af træer på nedslidte kommunale jordområder, installering af affaldssugeanlæg og udlægning af grønt område omkring en af indfaldsvejene.

For flere af projekterne er der frigjort forpligtelser og foretaget genforpligtelser for at optimere modtagernes anvendelse af midlerne.

Der blev godkendt følgende **ansøgninger om rentegodtgørelser** svarende til et samlet lånebeløb på 236,1 mio. ECU.

Grækenland:

Motorvej i det østlige Egnatia

77,2 mio. ECU til de to afsnit på den østlige del af motorvejen (Kavala-omføringen og Komotini – Kipi).

Nordirland

Globallån

33 mio. ECU til finansiering af investering i prioriterede sektorer, såsom miljøbeskyttelse, herunder byfornyelse, forstvæsen, kulturarv og restaurering af historiske bygninger, transport og transportinfrastruktur samt uddannelse.

Portugal

Metro do Porto letbanometro

71,7 mio. ECU til anlæg af metronet til at betjene Metropolitano do Porto.

Spanien

ICO-miljøgloballån III

54 184 009 ECU til finansiering af små og mellemstore miljøinvesteringer iværksat af private og offentlige organer.

For nogle projekter er der i et vist omfang frigjort forpligtelser og foretaget genforpligtelser for at optimere modtagernes anvendelse af midlerne.

2.3. Gennemførelse af projekterne pr. 31. december 1999

Tilskud pr. 31 december 1999

Af de 56 projekter er der sket fuld udbetaling i 7 tilfælde, i 35 tilfælde var udbetalingen i gang, og i 14 tilfælde var der ikke foretaget nogen udbetalinger pr. 31. december 1999. Udbetalinger af tilskud og stadig ikke udbetalte beløb for hver projektkategori fremgår af tabellen ndf.

	Antal projekter	Udbetalt beløb i EUR	Mangler at blive udbetalt i EUR	I alt	%
Fuldt udbetalt	7	73 564 321	0	73 564 321	15%
Under udbetaling	35	158 350 636	185 523 311	343 873 947	71%
Endnu ikke under udbetaling	14	0	67 251 280	67 251 280	14%
<i>I alt (*)</i>	56	231 914 957	252 774 591	484 689 548	100%

(*) Ekskl. udbetalinger som led i faglig bistand (i alt 104 330 EUR), for hvilke der ikke foreligger nøjagtige tal for hvert projekt

Udbetalingen af tilskud følger projektgennemførelsen, og sidste udbetaling af tilskud kan ikke ske, før der foreligger dokumentation for afslutning af projektet. Derfor forventes udbetalingerne af tilskud af finde sted frem til ult. 2002, og for nogle få projekter endog senere.

Der er fastsat en absolut sidste frist for udbetalinger i de fleste skriftlige forpligtelser og tilskudsaftaler. Denne frist åbner mulighed for en udsættelse på op til 24 måneder efter den planlagte fysiske afslutning af projektet.

Rentegodtgørelser pr. 31. december 1999

Af de 37 projekter med rentegodtgørelser var der sket fuld udbetaling i 28 tilfælde, i 7 tilfælde var udbetalingen i gang, og i to tilfælde var der ikke foretaget udbetalinger pr. 31. december 1999. Låneudbetalinger og endnu ikke udbetalte beløb for hver projektkategori fremgår af tabellen ndf.

Lån, der nyder godt af rentegodtgørelser pr. 31. december

	Antal projekter	Udbetalt beløb i EUR	Mangler at blive udbetalt i EUR	I alt	%
Fuldt udbetalt	28	1 062 721 202	0	1 062 721 202	71%
Under udbetaling	7	207 474 511	119 596 087	327 070 598	22%
Endnu ikke under udbetaling	2	0	110 200 000	110 200 000	7%
<i>I alt</i>	37	1 270 195 713	229 796 087	1 499 991 800	100%

Det forventes, at alle resterende udbetalinger for delvis udbetalte og ikke-udbetalte forpligtelser vil blive udbetalt før udgangen af 2000.

2.4. Finansiering af finansieringsmekanismen

I tiltrædelsesakten (artikel 83, 111 og 136) er det fastsat, at de nye medlemsstaters andel i finansieringen af finansieringsmekanismen afholdes over De Europæiske Fællesskabers almindelige budget. På forslag af Kommissionen (KOM(94) 398) er det finansielle overslag allerede blevet tilpasset i overensstemmelse hermed, ved at der er tilføjet en ny budgetpost under "Strukturforanstaltninger". Budgettet for årene 1995 til 1999 indeholder en post med relevante bemærkninger (B2-401). Det skønnede beløb for hvert år fra 1995 til 1998 var 108 mio. ECU og for 1999 5 mio. EUR.

For så vidt angår de faktiske betalinger, betyder overtagelsen af de nye medlemsstaters andele overholdelse af artikel 4A i samarbejdsaftalen mellem EFTA-

landene og EIB af 30. juni 1992, som ændret ved ændringsprotokollen af 18. juni 1993.

I overensstemmelse med disse procedurer traf udvalget for finansieringsmekanismen beslutning om bidraget for 1994-1998 og om andelene mellem de deltagende EFTA-lande og EF. Bidragene blev beregnet efter bruttonationalproduktet i markedspriser, idet der blev anvendt oplysninger fra de seneste tre kalenderår.

2.4.1. *De årlige bidrag fra donorerne*

Ved oprettelsen af finansieringsmekanismen blev der udarbejdet et første overslag svarende til en årlig rate på 130 mio. ECU, men i perioden 1994-1996 skete den første finansiering og de senere tilførsler af 110 mio. ECU til finansieringsmekanismen som vist i nedenstående tabel sammen med de samlede bidrag i samme periode.

Ifølge samarbejdsaftalens artikel 4 og artikel 83, 111 og 136 i tiltrædelsesakten skal de deltagende EFTA-stater og EU-budgettet indbetale de nødvendige beløb til overholdelse af forpligtelsestidsplanerne, de deraf følgende udbetalinger og de tilknyttede administrationsomkostninger for rentebetalinger og tilskud. Banken og udvalget skal undersøge, hvor store tilskud og rentesubsidier der er udbetalt, for at fastlægge størrelsen af de efterfølgende rater, der skal indbetales af de deltagende EFTA-stater og Kommissionen. Det beløb, der måtte restere ved transaktionernes afslutning, skal tilbagebetales til de senest deltagende EFTA-stater og EU-budgettet.

Den 17. december 1996 og den 16. december 1997 besluttede udvalget for finansieringsmekanismen, at donorbidragene skulle forhøjes tilsvarende, for at de endelige forpligtelser kunne overholdes. Selv om alle bidragene ikke er anvendt fuldt ud, er det vigtigt at fastholde et rimeligt bidrag til mekanismens konto hvert år for at få en passende overensstemmelse med de fremtidige endelige forpligtelser ved udgangen af 1998. Der er truffet beslutning om en forhøjelse fra 110 mio. ECU til 130 mio. ECU af tilførslen for 1997 og en tilførsel på 135 mio. ECU for 1998.

For 1999 skønnede man det ikke nødvendigt at foretage en forhøjelse. Udvalget konkluderede ud fra en gennemgang af finansieringsmekanismens fremtidige betalingsforpligtelser, at fremtidige udbetalingsforpligtelser skulle imødekommes ved hjælp af tidligere skabt likviditet sammen med tidligere og fremtidige rentetilskrivninger.

2.4.2. Fordelingen mellem Kommissionen og de deltagende EFTA-lande

Omkostningsfordelingen ved den første og de senere tilførsler til finansieringsmekanismen beregnet efter bruttonationalproduktet i markedspriser ved anvendelse af oplysninger fra de seneste tre kalenderår er følgende:

Mio. ECU

	Island	Norge	Liechtenstein	Fællesskabsbudgettet fra 1995			I alt
				Østrig	Finland	Sverige	
1994	1,078 (0,98 %)	18,436 (16,76 %)	0,187 (0,17 %)	29,348 (26,68 %)	20,526 (18,66 %)	40.425 (36,75 %)	110
				I alt:	(82,09 %)		
1995	1,111 (1,01 %)	19,063 (17,33 %)	0,198 (0,18 %)		89,628 ¹ (81,48 %)		110
1996	1,122 (1,02 %)	21,604 (19,64 %)	0,198 (0,18 %)		87,076 (79,16 %)		110
1997	1,300 (1,00 %)	25,935 (19,95 %)	0,247 (0,19 %)		102,518 (78,86 %)		130
1998	1,296 (0,96 %)	27,916 (20,16 %)	0,2565 (0,19 %)		106,2315 (78,69 %)		135
I alt	4,907	112,254	1,0865		475,7525		595

¹ Kommissionen anmodede ikke om overførsel af Liechtensteins tilbagebetaling i august 1995. Dette beløb blev derfor trukket fra den tredje rate i 1996.

2.5. Finansiering af finansieringsmekanismen

Finansieringsmekanismen blev oprindeligt kun forvaltet via en konto for finansieringsmekanismen i EIB. Den 9. juli 1999 blev der indgået en fondsforvaltningsaftale mellem udvalget for finansieringsmekanismen og Det Europæiske Fællesskab repræsenteret ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som handlede gennem GD Økonomiske og Finansielle Anliggender, og der blev sendt udbetalingsinstrukser fra EIB til fondsadministrationen. Overførslen af midler til modtageren (henholdsvis låneren i tilfælde af rentegodtgørelser) finder sted via en særlig udbetalingskonto for finansieringsmekanismen i EIB

Transaktionerne indtil 30.6.98 var i sammendrag følgende:

Forvaltet af EIB

ECU/EUR

<i>Saldo pr. 30. juni 1998</i>		399 184 268,33
<i>Kreditering</i>		
Renter	12 585 177,73	
<i>Debitering</i>		
Udbetalinger	89 117 833,74	
<i>(tilskud, rentegodtgørelser)</i>		
Omkostninger til kontakt- personfunktionen	523 148,00	
Diverse	26 005,42	
<i>Saldo pr. 15. juli 1999</i>		322 102 458,90

Forvaltet af GD Økonomiske og Finansielle Anliggender

EUR

<i>Saldo pr. 15. juli 1999</i>		322 102 458,90
<i>Kreditering</i>		
Nettoindkomst (<i>afkast på investeret kapital</i>)	4 271 495,00	
<i>Debitering</i>		
Udbetaling til EIB (<i>tilskud, rentegodtgørelser</i>)	34 010 869,49	
<i>Saldo pr. 31. december 1999</i>		292 363 084,41

2.6. Samordning og komplementaritet med andre EU-instrumenter

Inden for partnerskabet sørger Kommissionen for samordning og sammenhæng mellem de projekter, der gennemføres under finansieringsmekanismen, og de foranstaltninger, der iværksættes under strukturfondene, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Investeringsbank og andre finansielle EU-instrumenter.

I den henseende er reglerne for kombineret og overlappende støtte fra finansieringsmekanismen med anden EU-støtte nøje fastlagt i den aftale om praktisk samarbejde, der blev indgået mellem Kommissionen og Den Europæiske Investeringsbank den 9. marts 1994.